

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การสอนของครูสังกัดสำนักงานการศึกษา เอกชน ที่ได้รับ การฝึกอบรมจากโครงการฝึกอบรม ครูประจำการในการสอนสอศแทรกจรรยา ตามหลักสูตร ประถมศึกษา ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน มีวัตถุประสงค์ของการ วิจัยดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นค่านการสอนของครูสังกัดสำนักงานการ- ศึกษา เอกชนในการนำความรู้ เทคนิควิธีต่างๆที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้สอนสอศ- แทรกจรรยา ตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ในหลักสูตรประถมศึกษา ก่อนและหลัง การฝึกอบรม
2. เพื่อศึกษาการสร้างสื่อการสอนเพิ่มเติมหลังจากการ ฝึกอบรมไป แล้ว
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำเทคนิคที่ได้รับจากการฝึกอบรม ไปปฏิบัติจริงของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา เอกชน
4. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เอกชน ในค่านการนำเทคนิควิธีต่างๆที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการ- เรียนการสอน ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมไปแล้ว ตามความคิดเห็นของนักเรียน
5. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา เอกชน ก่อนและหลังจากได้รับการฝึกอบรมไปแล้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรและการสุ่ม
  - 1.1 ครูสังกัดสำนักงานการศึกษา เอกชนที่ได้รับการฝึกอบรมจาก

โครงการฝึกอบรมครูประจำการ ในการสอนสอศแทรกจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา ของภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างปีการศึกษา 2524 - 2526 จำนวน 3 รุ่น รวม 417 คน นำมาสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 100 คน

1.2 นักเรียนที่กำลังเรียนกับครูซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรในข้อ 1.1 นำมาสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในอัตราส่วน ครู 1 คน ต่อ นักเรียน 3 คน ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 300 คน

1.3 ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และเพื่อนครูของตัวอย่างประชากรในข้อ 1.1 นำมาสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในอัตราส่วนครู 2 คน ต่อ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และเพื่อนครู 1 คน ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 50 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ร่วมสร้างเครื่องมือขึ้น 3 ชุดดังนี้

2.1 แบบสอบถามครูสังกัดสำนักงานการศึกษา เอกชนซึ่งผ่านการฝึกอบรมจากโครงการฝึกอบรมครูประจำการในการสอนสอศแทรกจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา

2.2 แบบสัมภาษณ์นักเรียนที่กำลังเรียนกับครูซึ่งผ่านการฝึกอบรมจากโครงการฝึกอบรมครูประจำการในการสอนสอศแทรกจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา

2.3 แบบสัมภาษณ์ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และเพื่อนครู ที่ร่วมงานกับครูซึ่งผ่านการอบรมจากโครงการฝึกอบรมครูประจำการในการสอนสอศแทรกจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา

3. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ครูช่วยตนเอง และนักวิจัยรับคืน ทั้งสัมภาษณ์นักเรียนโดยสัมภาษณ์เป็นกลุ่มๆ ละ 3 คน และสัมภาษณ์ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และเพื่อนครูด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้อ่านหาการร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นวิเคราะห์ในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

ภาคที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนของครู ตามความคิดเห็นของครู ผู้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 100คน แบ่ง เป็น 2 ส่วน

สรุปผลการวิจัยส่วนที่ 1

ครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจำนวน 100คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นชาย ร้อยละ 19 และหญิงร้อยละ 81 ตามลำดับ ครูส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วง 26-30ปี คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 31-35 ปีคิดเป็นร้อยละ 24 ช่วงอายุ 51-60ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 8 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5ปี และ 6-10ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 29 และ 28ตามลำดับ ครูส่วนใหญ่จะสอนคนละหลายระดับชั้น ร้อยละ 43 สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และ ร้อยละ 41 สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 และรับผิดชอบในการสอนมากกว่าคนละ 1กลุ่มประสบการณ์ กลุ่มประสบการณ์ ที่ครูส่วนใหญ่สอนได้แก่ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต คิดเป็นร้อยละ 20.41 กลุ่มทักษะแยกเป็นวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 17.55 วิชาภาษาไทยร้อยละ 15.10 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ร้อยละ 14.69 และกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพร้อยละ 14.29 และครูที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมการสอนจริยธรรมมาก่อน และหลังจากได้รับการฝึกอบรมตามโครงการนี้แล้วก็ไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนจริยธรรมเพิ่มเติมอีกเลย

สรุปผลการวิจัยส่วนที่ 2

ตอนที่ 2.1 คำแนะนำเทคนิคที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้สอนสอดแทรกจริยธรรมในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆสรุปได้ดังนี้ (ตารางสรุปอยู่ในภาคผนวก)

กลุ่มทักษะ วิชาภาษาไทย จะเห็นได้ว่าที่เปลี่ยนระดับการนำไปใช้โดยก่อนการฝึกอบรมอยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย แต่หลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับนำไปใช้บางครั้ง มี 4 เทคนิค จาก 15 เทคนิค ได้แก่ การโต้วาทีธรรมะ การสร้างและใช้หุ่น การวาดภาพฉายเส้น และการใช้กรณีตัวอย่าง ซึ่งเมื่อพิจารณาคุณค่าเฉลี่ยพบว่าหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนเทคนิคอื่นๆก่อนและหลังการฝึกอบรมไม่เปลี่ยนระดับการนำไปใช้คืออยู่ในระดับนำไปใช้บางครั้ง แต่เมื่อพิจารณาคุณค่าเฉลี่ยพบว่าหลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยการนำไปใช้สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มทักษะวิชาคณิตศาสตร์ จะเห็นได้ว่าที่เปลี่ยนระดับการนำไปใช้โดยก่อนการฝึกอบรมอยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย แต่หลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับนำไปใช้บางครั้ง มี 3 เทคนิค จาก 15 เทคนิค ได้แก่ เพลงเสริมคุณธรรม การใช้กรณีตัวอย่าง การวัดและประเมินผลจริยธรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาคุณค่าเฉลี่ยพบว่าหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนที่ก่อนและหลังการฝึกอบรมไม่เปลี่ยนระดับการนำไปใช้ คืออยู่ในระดับนำไปใช้บางครั้ง ได้แก่ กลุ่มสัมพันธ์ การใช้สถานการณ์จำลอง และการวาดภาพฉายเส้น ส่วนที่อยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย ได้แก่ การเดานิทาน การโต้วาทีธรรมะ การสร้างและใช้หุ่น การใช้บทบาทสมมุติ เกมเสริมคุณธรรม การละเล่นเสริมคุณธรรม การประชุมกลุ่มแบบต่างๆ และการเรียงความปากเปล่า แต่เมื่อพิจารณาคุณค่าเฉลี่ยพบว่าหลังการฝึกอบรมค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นเทคนิคการเรียงความปากเปล่า

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จะเห็นว่าที่เปลี่ยนระดับการนำไปใช้โดยก่อนการฝึกอบรมอยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย แต่หลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับนำไปใช้บางครั้งมี 3 เทคนิค จาก 15 เทคนิค ได้แก่ เกมเสริมคุณธรรม การละเล่นเสริมคุณธรรม การวัดและประเมินผลจริยธรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาคุณค่าเฉลี่ยพบว่าหลังการฝึกอบรมค่าเฉลี่ยการนำไปใช้สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนที่ก่อนและหลังการฝึกอบรมไม่เปลี่ยนระดับการนำไปใช้ คืออยู่ในระดับนำไปใช้

บางครั้งไค้แก่ เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ การใช้สถานการณ์จำลอง การเล่นเกม การสร้าง และใช้บัตรคำ การวาดภาพฉายเส้น เพลงเสริมคุณธรรม การใช้บทบาทสมมุติ การประชุมกลุ่มแบบต่างๆ และการใช้กรณีตัวอย่าง ส่วนที่อยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย ไค้แก่ การโต้วาทีธรรมะ การสร้างและใช้หุ่น การเรียงความปากเปล่า แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่าหลังการฝึกอบรมค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จะเห็นว่าที่เปลี่ยนระดับการนำไปใช้โดยก่อนการฝึกอบรมอยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย แต่หลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับนำไปใช้บางครั้ง มี 2 เทคนิค จาก 15 เทคนิคไค้แก่ การโต้วาทีธรรมะ การสร้างและใช้หุ่นซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่าหลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนที่ก่อนและหลังการฝึกอบรมไม่เปลี่ยนระดับการนำไปใช้คืออยู่ในระดับนำไปใช้บางครั้งไค้แก่ การใช้สถานการณ์จำลอง การเล่นเกม การวาดภาพฉายเส้น การเรียงความปากเปล่า เกมเสริมคุณธรรม การใช้บทบาทสมมุติ การประชุมกลุ่มแบบต่างๆ การใช้กรณีตัวอย่าง กลุ่มสัมพันธ์ การวัดและประเมินผลจริยธรรม ส่วนเทคนิคการสร้างและใช้บัตรคำอยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่าหลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติยกเว้นเทคนิคการสร้างและใช้บัตรคำ

กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ จะเห็นว่าที่เปลี่ยนระดับการนำไปใช้โดยก่อนการฝึกอบรมอยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย แต่หลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับนำไปใช้บางครั้ง มี 6 เทคนิค จาก 15 เทคนิคไค้แก่ การเล่นเกม การสร้างและใช้บัตรคำ การวาดภาพฉายเส้น การใช้กรณีตัวอย่าง การวัดและประเมินผลจริยธรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า หลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนที่ก่อนและหลังการฝึกอบรมไม่เปลี่ยนระดับการนำไปใช้ คืออยู่ในระดับนำไปใช้บางครั้งไค้แก่ กลุ่มสัมพันธ์ การใช้สถานการณ์จำลอง เกมเสริมคุณธรรม เพลงเสริมคุณธรรม และการประชุมกลุ่มแบบต่างๆ ส่วนที่อยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย ไค้แก่ การโต้วาทีธรรมะ การเรียงความปากเปล่า การละเล่น

เสริมคุณธรรม การสร้างและใช้ทุน แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า หลังการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มประสบการณ์พิเศษ จะเห็นว่าที่เปลี่ยนระดับการนำไปใช้ โดยก่อนการฝึกอบรมอยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย แต่หลังการฝึกอบรม อยู่ในระดับนำไปใช้ บางครั้งมี 7 เทคนิค จาก 15 เทคนิค ได้แก่ กลุ่มสัมพันธ์ การใช้สถานการณ์จำลอง เกมเสริมคุณธรรม เพลงเสริมคุณธรรม การละเล่นเสริมคุณธรรม การใช้บทบาทสมมุติ และการประชุมกลุ่มแบบต่าง ๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่าหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น กลุ่มสัมพันธ์ เกมเสริมคุณธรรม และการประชุมกลุ่มแบบต่างๆ ส่วนที่ก่อนและหลังการฝึกอบรม คงอยู่ในระดับเดียวกัน คืออยู่ในระดับนำไปใช้บางครั้ง ได้แก่ การสร้างและใช้บัตรเครดิต และการวากภาพลายเส้น และที่อยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย ได้แก่ การโต้วาทีธรรมะ การเล่านิทาน การสร้างและใช้ทุน การเรียงความปากเปล่า การใช้กรณีตัวอย่าง การวัดและประเมินผลจริยธรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า หลังการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยการนำเทคนิค การสร้างและใช้ทุน และการวากภาพลายเส้นไปใช้สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มกิจกรรมพิเศษ จะเห็นว่าที่เปลี่ยนระดับการนำไปใช้ โดยก่อนการฝึกอบรม อยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย แต่หลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับนำไปใช้ บางครั้งมี 4 เทคนิค จาก 15 เทคนิค ได้แก่ การสร้างและใช้บัตรเครดิต การเรียงความปากเปล่า การใช้กรณีตัวอย่าง และการวากภาพลายเส้น ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่าหลังการฝึกอบรมค่าเฉลี่ยการนำไปใช้สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนที่ก่อนและหลังการฝึกอบรมคงอยู่ในระดับเดียวกัน คือ นำไปใช้บางครั้ง ได้แก่ กลุ่มสัมพันธ์ การใช้สถานการณ์จำลอง การเล่านิทาน เกมเสริมคุณธรรม การละเล่นเสริมคุณธรรม เพลงเสริมคุณธรรม การใช้บทบาทสมมุติ การประชุมกลุ่มแบบต่างๆ การวัดและประเมินผลจริยธรรม ส่วนเทคนิคการโต้วาทีธรรมะ และการสร้างและใช้ทุน อยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า หลังการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ยการนำไปใช้สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการสร้างและใช้ทุน

ตอนที่ 2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำเทคนิคที่มีในเนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรมไปปฏิบัติทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม สรุปได้ว่า หลังการฝึกอบรมมีระดับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกกิจกรรม จะเห็นว่าที่เปลี่ยนจากระดับไม่ได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อยเป็นระดับนำไปปฏิบัติบางครั้ง ได้แก่ ก) การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการโต้วาทีธรรมะ ข) การให้นักเรียนเล่นนิทานเอง ค) การสอนโดยใช้บัตรคำ ง) การวาดภาพลายเส้นประกอบการสอน จ) การให้นักเรียนเรียงความปากเปล่า ฉ) การทลายความคิดของผู้แสดงบทบาทสมมุติ ช) การช่วยแก้ปัญหาของคนและผู้อื่น ซ) การใช้กรณีตัวอย่างประกอบการสอน ส่วนที่ไม่เปลี่ยนระดับการนำไปใช้ คือทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม อยู่ในระดับนำไปปฏิบัติบางครั้ง ได้แก่ ก) การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ข) การอภิปรายเป็นกลุ่ม ค) การจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริง ง) การใช้สถานการณ์จำลอง จ) การเล่นนิทานเสริมคุณธรรม ฉ) การใช้เกม ช) การให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบเพลง ซ) การใช้เพลงประกอบการสอน ฌ) การให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติ ฎ) การกำหนดวัตถุประสงค์ก่อนจะทำการวัดผลจริยธรรม ฏ) การใช้เครื่องมือวัดผลจริยธรรมหลายๆอย่าง ฐ) การสังเกตพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน ฑ) การให้นักเรียนอภิปรายกลุ่ม ส่วนกิจกรรมในเรื่อง การให้นักเรียนตั้งผู้คิดและฝึกขั้นตอนการโต้วาทีธรรมะและ การสอนสอดแทรกคุณธรรมโดยใช้หุ่น อยู่ในระดับ ไม่ได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อย

ตอนที่ 2.3

ข้อ 1. ด้านการสร้างสื่อการสอนเพิ่มเติม ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมไปแล้วครูได้สร้างสื่อการสอน ต่อไปนี้เพิ่มเติมเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ บัตรคำชนิดต่างๆร้อยละ 68 หุ่นประเภทต่างๆร้อยละ 41 การวาดภาพลายเส้นร้อยละ 36 การสร้างเกมส่งเสริมคุณธรรมร้อยละ 24 การสร้างเพลงเสริมคุณธรรมร้อยละ 15 การสร้างสื่อการสอนประเภทอื่นร้อยละ 4

ข้อ 2ก. ด้านความคิดเห็นทั่วไปของครูที่มีต่อการจัดฝึกอบรมการสอนสอดแทรกจริยธรรมของภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สรุปได้ว่า ครูมีความรู้สึกพอใจต่อวิธีการจัดฝึกอบรม

ร้อยละ 52 ครูร้อยละ 45 รู้สึกพอใจมากกว่าร้อยละ 3 รู้สึกเฉยๆ คำนการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติครูร้อยละ 76 มีความเห็นว่า นำไปปฏิบัติพอสมควร ร้อยละ 13 เห็นว่านำไปปฏิบัติน้อย ครูร้อยละ 8 เห็นว่า นำไปปฏิบัติมาก ร้อยละ 3 เห็นว่านำไปปฏิบัติไม่ได้ ความคิดเห็นคานการฝึกอบรมแบบนี้ซ้ำอีก ครูร้อยละ 56 เห็นว่าต้องการพอสมควร ครูร้อยละ 31 เห็นว่าต้องการมาก ร้อยละ 7 เห็นว่าต้องการน้อย และครูร้อยละ 6 เห็นว่าไม่ต้องการอีก

ข้อ 2ข. คำนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับอุปสรรคในการนำเทคนิคที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ ตลอดจนอุปสรรคในการผลิตสื่อการสอนขึ้นใหม่ครูมีความคิดเห็นว่ามีปัจจัยหลายประการดังนี้

ปัญหาจากตัวครู ครูเห็นว่าวิชาที่ตนสอนไม่เกี่ยวกับเทคนิคที่ได้รับ การฝึกอบรมบาง เทคนิคใช้เวลาในการกำเนินกิจกรรมมาก และครูไม่มีความชำนาญ ในการสร้างอุปกรณ์ ตลอดจนครูขาดทักษะในเรื่องดังกล่าว เช่น การแต่ง และร้อง เพลง

ปัญหาจากตัวนักเรียน มีนักเรียนจำนวนมากเกินไปในแต่ละห้อง เรียนไม่สะดวกในการจัดกิจกรรมบางอย่าง อีกทั้งนักเรียนไม่มีความพร้อมในการจะ ร่วมกิจกรรมบางอย่างที่ต้องใช้การพูด ซึ่งมีสาเหตุจาก ความประหม่าของนักเรียน และความจำกัวย

คานข้อเสนอแนะต่อการนำเทคนิคที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ ครูเห็นว่าบางกิจกรรมควรจะนำไปใช้นอกเวลาเรียน และครูควรฝึกหัดตนเองให้ ชำนาญในการทำอุปกรณ์ อีกทั้งผู้ให้การอบรม ควรจะมีการจัดรวบรวมคู่มือ ประกอบ การใช้เทคนิคบางอย่างไว้จำหน่ายคัวยเช่น คู่มือการเล่านิทาน การเล่นเกม การ สร้างหุ่น และสลับ เทปเพลง และควรจะมีจำนวนนักเรียนต่อห้องน้อยลง รวมทั้งตัว ผู้บริหาร ควรเปิดใจกว้างเข้าใจลักษณะการจัดกิจกรรมในห้องเรียนถ้าเกิดเสียงดัง บาง

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อ สภาพการจัดฝึกอบรมโดยทั่วไป แยกเป็นคานเนื้อหา ครูเห็นว่าดีแล้ว แต่ครูบางคนเห็นว่า เนื้อหามากไป และเวลา

ในการฝึกอบรมมีน้อย และควรปรับปรุงเนื้อหาเป็นกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ในระดับประถมศึกษา ด้านเทคนิคการฝึกอบรม ครูเห็นว่าดีแล้ว มีบางคนเห็นว่าควรจะใช้วิธีแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตามชื่อกลุ่มประสบการณ์ ในระดับประถมศึกษา ตามข้อเสนอแนะอื่นๆ ครูเห็นว่า เวลาในการฝึกอบรมมีน้อย และเนื้อหาบางเรื่องไม่เหมาะสมกับเด็กประถม และควรมีเวลาให้ซักถามมากขึ้น ครูบางคนอยากให้มีการจัดฝึกอบรมทุกปีและภาคกลางคืน ควรมีภาคปฏิบัติด้วย ครูกลุ่มประสบการณ์พิเศษ เสนอว่า ควรมีเนื้อหา ในการสอนค่านิยมบ้าง

ภาคที่ 2 สรุปผลความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูในการนำเทคนิคต่างๆที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับจริยธรรม ภายหลังได้รับการฝึกอบรมไปแล้ว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่นักเรียนมีความเห็นว่า ครูได้ใช้บ่อยครั้ง ได้แก่

- ก) การให้นักเรียนมีโอกาสร่วมทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัด
- ข) ครูเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดในขณะที่นักเรียนกำลังทำงาน

ส่วนพฤติกรรมการสอนที่นักเรียนมีความเห็นว่า ครูได้ใช้บางครั้ง ได้แก่

- ก) การให้นักเรียนทำงานและรับผิดชอบงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
- ข) การเล่านิทานประกอบการสอนที่มีคุณธรรมแฝงอยู่
- ค) การใช้บัตรคำประกอบการสอน
- ง) การวาดภาพประกอบการสอน
- จ) การให้นักเรียนร้องเพลงที่มีคติสอนใจ
- ฉ) การให้นักเรียนประชุมกลุ่มโดยผลัดเปลี่ยนกันเป็นประธาน เลขา และสมาชิกของกลุ่ม
- ช) การถามนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น ส่วนพฤติกรรมในข้ออื่นๆ นักเรียนมีความเห็นว่าครูไม่เคยใช้หรือเคยใช้น้อยในการจัดการเรียนการสอน

และจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูกับนักเรียน (ตารางเปรียบเทียบอยู่ในภาคผนวก) เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูหลังการฝึกอบรม ผลปรากฏว่า เทคนิคที่ครูเห็นว่าตนใช้อยู่ในระดับเป็นบางครั้ง แต่นักเรียนเห็นว่าครูไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อย ได้แก่ เทคนิค การใช้สถานการณ์จำลอง การเรียง-ปากเปล่า เกมเสริมคุณธรรม การละเล่นเสริมคุณธรรม การใช้บทบาทสมมุติ การประชุมกลุ่มแบบต่างๆ และการใช้กรณีตัวอย่าง ส่วนเทคนิคที่ครูและนักเรียนมีความเห็นว่าอยู่ในระดับนำไปใช้บางครั้ง ได้แก่ เทคนิคการเล่านิทาน

กลุ่มสัมพันธ์ การวาดภาพลายเส้น การสร้างและใช้บัตรคำ เพลงเสริมคุณธรรม และการวัดและประเมินผลจริยธรรม เทคนิคที่ครูและนักเรียนมีความเห็นว่าอยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อยคือ เทคนิคการโต้วาทีธรรมะ และการสร้างและใช้หุ่น

ภาคที่ 3 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และเพื่อนครู เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู ก่อนและหลังการฝึกอบรมผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และเพื่อนครู มีความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนโดยทั่วไปของครู มีการเปลี่ยนระดับการนำไปใช้โดยก่อนการฝึกอบรมอยู่ในระดับ ทำเป็นบางครั้ง แต่หลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับ ทำบ่อยครั้ง ในพฤติกรรมการสอนด้าน ก) การให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือ ข) การสอนสอดแทรกคุณธรรมทุกครั้งที่มีโอกาส ค) การสนใจค้นคว้าหาความรู้เพื่อมาปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอ ง) การให้ความใกล้ชิดและเป็นกันเองกับนักเรียน ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่าหลังการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ยการนำไปใช้สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนพฤติกรรมการสอนในข้ออื่นๆ ทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับเดียวกันคือ ทำเป็นบางครั้ง แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า หลังการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ยการนำไปใช้สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกพฤติกรรมการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำความรู้ เทคนิควิธีต่าง ๆ ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ไปใช้สอนสอดแทรกกิจกรรมในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆตามหลักสูตร ประถมศึกษานั้นพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วแม้ว่าจะไม่มีการเปลี่ยนระดับการนำไปใช้ แต่ค่าเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยการนำไปใช้สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกกลุ่มประสบการณ์ และในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำเทคนิคที่มีในเนื้อหาหลักสูตรไปปฏิบัติ พบว่าหลังการฝึกอบรมนำหลักค่าเฉลี่ยการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกกิจกรรม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว จึงพอจะสรุปได้ว่า การฝึกอบรมครั้งนี้เป็นการกระตุ้นให้ครูได้ใช้เทคนิคหลายๆอย่างจากหลักสูตรการฝึกอบรมมาประยุกต์ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ถึงแม้ว่าจะมีบางเทคนิคหรือบางกิจกรรมจะอยู่ในระดับไม่ได้นำไปใช้หรือใช้น้อยหรือไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อย แต่เมื่อพิจารณาเหตุผลที่ครู เสนอแนะในอุปสรรคของการนำไปใช้ ตลอดจนการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและเพื่อนครูนั้นพบว่า มีปัจจัยหลายประการ เช่น ธรรมชาติของเนื้อหาวิชาไม่อำนวยความสะดวกให้นำเทคนิคดังกล่าวไปใช้ จัดการเรียนการสอนได้ ตัวอย่างเช่น เทคนิคการเรียงความปากเปล่า ไม่สามารถนำไปใช้ได้ในกลุ่มทักษะวิชาคณิตศาสตร์ เทคนิคการโต้วาทีธรรมะ ไม่อาจนำไปใช้ได้ในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ซึ่งโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนส่วนใหญ่เปิดสอนวิชาภาษาอังกฤษ อีกประการหนึ่ง ครูยังขาดทักษะในการประดิษฐ์ สื่อประกอบการสอนในบางเทคนิค เช่น การวาดภาพลายเส้น การสร้างหุ่น การแต่งและร้องเพลง เป็นต้น แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วจะเห็นว่า ทุกเทคนิคมีค่าเฉลี่ยการนำไปใช้หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เกือบทุกกลุ่มประสบการณ์ จึงอาจกล่าวได้ว่าการจัดฝึกอบรมครั้งนี้ แม้จะมีระยะเวลาสั้นแต่ก็มีส่วนช่วยให้ครู ได้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กว่าก่อนการฝึกอบรมครั้งนั้น การจัดฝึกอบรม การสอนสอดแทรกกิจกรรมจึง เป็นการพัฒนาคุณภาพในวิชาชีพ ส่วนหนึ่ง ดังที่ไรไฟ (Raifai 1972 : 1-2) กล่าวว่า ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ

ยิ่งในองค์การโรงเรียน คุณภาพของการดำเนินงานในโรงเรียนจะดีเฉพาะใจคนส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู

2. งานการสร้างสื่อการสอนเพิ่มเติม พบว่าอุปกรณ์ที่ครูสร้างขึ้นมากคือบัตรคำชนิดต่างๆถึงร้อยละ 68 อาจเป็นเพราะว่าเป็นอุปกรณ์ที่ประดิษฐ์ได้ไม่ยากนักและมีหลายรูปแบบด้วยกัน อีกทั้งสามารถนำไปเป็นอุปกรณ์การสอนได้หลายๆ วิชา อุปกรณ์อีกประเภทหนึ่งที่ครูผลิตเพิ่มเติม ได้แก่ ทัศนศึกษาต่างๆ จากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่าครูผลิตในกลุ่มวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ ซึ่งเป็นที่นำเสียดายว่าครูมิได้นำไปประกอบการสอนในวิชาอื่นๆอีก ด้านการวาดภาพสายเส้น จากการสัมภาษณ์พบว่า ครูใช้ประกอบการสอนในวิชาคณิตศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนเพลงและเกมที่ครูสร้างเพิ่มเติม ครูได้ให้ความเห็นว่าเป็นการคิดแปลงของที่มีอยู่เดิม โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้ให้สอดคล้องกับคุณธรรมที่ครูต้องการปลูกฝังแก่เด็ก เช่น ใช้ทำนองเพลงเดิมแต่เปลี่ยนเนื้อร้องใหม่ ใช้เกมเดิมโดยยืมกติกาและข้อตกลงใหม่ เป็นต้น จากการสัมภาษณ์และสังเกตของผู้วิจัยพบว่าในการสร้างสื่อการสอนของครูนั้น จะเป็นลักษณะการช่วยเหลือกันทำเป็นกลุ่มและสื่อการสอนที่ได้จะเก็บไว้เป็นอุปกรณ์กองกลางให้ครูอื่น ๆ ใ้ใช้ใ้กันทั้งนี้ มีบางโรงเรียนที่ครูต่างคนต่างทำ แต่โรงเรียนที่ครูทุกคนมีส่วนช่วยกันทำและจัดไว้เป็นกองกลางนั้น จะสะดวกในการจัดกิจกรรมมากกว่า อีกทั้งเป็นการลดภาระของครูในการจัดทำอุปกรณ์

3. ด้านความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไปที่มีต่อการจัดฝึกอบรมการสอนสอดแทรกจริยธรรมของภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเฉลี่ยแล้วครูส่วนใหญ่ มีความรู้สึกพอใจต่อวิธีการจัดฝึกอบรม และเทคนิคที่ได้รับจากการฝึกอบรมนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม และมีความคิดว่าอยากจะมีให้มีการฝึกอบรมซ้ำอีก ทั้งนี้จะเห็นว่าหลักสูตรการฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้สอน ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนซึ่งผู้ที่ได้รับผลประโยชน์นั้นคือนักเรียนนั่นเอง นับได้ว่าจากการประเมินผลความคิดเห็นของครูส่วนใหญ่นี้ แสดงว่าโครงการฝึกอบรมครูประจำการของภาควิชาประถมศึกษาดังกล่าว ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพดังที่ อซาเนียกา (Arciniega 1972 : 1052-A) ได้ทำการวิจัยการจัดโปรแกรมฝึกอบรมครูประจำการ

และสรุปผลการวิจัยว่า การจัดโปรแกรมการฝึกอบรมครูประจำการอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น นอกจากครูจะได้รับความรู้ด้านทฤษฎีและเข้าใจแนวคิดทางการศึกษาแล้วยังทำให้ ครูเกิดทักษะและต้องการนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการสอนและเมื่อครูได้รับสิ่ง ใหม่ ๆ จากโปรแกรมที่จัดให้แล้วจะปรับปรุงพฤติกรรมการสอนเสียใหม่ ซึ่งมีผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียน

4. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครู กำนการ นำเทคนิคที่มีในหลักสูตรการฝึกอบรมไปใช้ ปรากฏว่านักเรียนมีความเห็นว่า ครูได้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยกว่าที่ครูได้ประเมินตนเอง (ตารางเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูและนักเรียนอยู่ในภาคผนวก) ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ ครู ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่และเพื่อนครู พบว่าในปีการศึกษา 2526 นี้ เกิดอุทกภัยในกรุงเทพมหานคร ทำให้โรงเรียนส่วนใหญ่ปิดเรียนเป็นระยะเวลาชานาน และครูเกรงว่าจะสอนไม่ทันหลักสูตรจึงเร่งรัดสอนเฉพาะเนื้อหาวิชามากกว่าจะจัดกิจกรรมให้นักเรียน ดังนั้น เทคนิคต่าง ๆ ในหลักสูตรการฝึกอบรมจึงนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยใน ปีการศึกษาดังกล่าว และในทรรศนะของครูผู้สอน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่และเพื่อนครู ผู้ร่วมงานได้ให้ความเห็นว่า ภายหลังจากการฝึกอบรมแล้ว ครูที่ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่ได้นำเทคนิคต่าง ๆ มาฝึกปฏิบัติจริงแต่อาจลดน้อยลงในช่วงที่เกิดอุทกภัยดังกล่าว และในการประเมินความคิดเห็นครูส่วนใหญ่ได้ประเมินตามการปฏิบัติของตนเท่าที่ผ่านมา โดยมีได้เจาะจงเฉพาะในปีการศึกษา 2526 เท่านั้น อนึ่งในการสอนก็มีการผลัด เปลี่ยนหมุนเวียนกันสอนไม่ได้สอนกันเรียนกลุ่มเดี่ยวตลอด จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ว่าใน ปีการศึกษาดังกล่าว เทคนิคบางอย่างอาจไม่ได้นำมาใช้กับนักเรียนกลุ่มที่เป็นตัวอย่าง ประชากรก็เป็นได้ ดังนั้นผลประเมินจากนักเรียนจึงน้อยกว่าที่ครูประเมินตนเอง

5. ด้านความคิดเห็นของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และเพื่อนครู มีความเห็น ว่าพฤติกรรมการสอนของครูโดยทั่ว ๆ ไปหลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการ ฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมการสอนดังกล่าวนี้ถ้าครู ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเป็นผลดีต่อการจัดการ เรียนการสอนจริงศึกษานั้นเองคือ จะ

เป็นการปลงค่ากล่าวที่ว่า "...การสอนจริยศึกษายังไม่ได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้าเท่าที่ควร ผู้สอนยังขาดความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการสอน ขาดอุปกรณ์การสอน..." (บุญยิ่ง เจริญยิ่ง 2520 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนการสอน สอดแทรกจริยศึกษาตามแนวการฝึกอบรมของภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น มีได้เน้นที่การสั่งสอน (Directive Teaching) โดยมีครูสวมบทบาทของผู้มีอำนาจเด็ดขาด (Authoritarian Role) แต่ครูอยู่ในฐานะผู้เตรียมสถานการณ์ วางแผนกิจกรรมร่วมกับศิษย์ ชี้แนะแนวทางทำตัวอย่างให้เห็น และเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนแสดงเอง (อ่ำไพ สุจริตกุล 2527 : 4) ทั้งนี้ครูจึงต้องชวนชวนหาทวิวิธีต่าง ๆ ตลอดจนการผลิตสื่อ เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสมบูรณ์ขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมครูประจำการในการสอน สอดแทรกจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา ของภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑. ควรเพิ่มระยะเวลาฝึกอบรมเป็น 4-5 วัน เพราะจากการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ ต้องการให้มีเวลาฝึกปฏิบัติ ในเทคนิคต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อจะได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรผลิตสื่อประเภทคู่มือการใช้ เกม และตลับเทปเพลงประกอบการฝึกอบรมในโครงการ ซึ่งจากการวิจัย พบว่า เมื่อครูกลับไปปฏิบัติงานแล้ว เพลงหรือเกมบางอย่าง ร้อง และจัดกิจกรรมไม่ได้

3. ควรมีการปรับปรุง เทคนิคการให้ความรู้ในหลักสูตรการฝึกอบรมบางเทคนิค เช่น เทคนิคการโต้วาทีธรรมะ การสร้างและใช้หุ่น ฯลฯ ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ ไม่เข้าใจ ทำให้นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย ดังจะเห็นได้จาก ค่าเฉลี่ย ในผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและครู

1. ในแต่ละโรงเรียน ควรจะมีบุคลากรที่เข้ารับการฝึกอบรมเป็นคณะ ประมาณ 5-10 คน ขึ้นไปจากการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีครู เข้ารับการอบรมจำนวน ดังกล่าวขึ้นไป ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาอภิปราย สนับสนุนช่วยเหลือกัน

ในการสร้างสื่อการสอนเพิ่มเติม ตลอดจน ได้เผยแพร่ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม แก่เพื่อนครูในโรงเรียนเดียวกัน ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเอง และยังคง ปัญหาที่ครูขาดทักษะในการผลิตอุปกรณ์การสอนอีกด้วย

2. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการในการฝึกอบรม ภายหลังจาก การฝึกอบรมไปแล้ว พบว่า ครูต้องการ เข้ารับการฝึกอบรมอีกถึงร้อยละ 87 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ภายหลังจากการฝึกอบรมไปแล้วอย่างน้อย 1 ปี ควรจะมีการฝึกอบรม อีกครั้งหนึ่ง

3. ผู้บริหารควร จะเข้ามามีส่วนร่วม ในการฝึกอบรม เพราะจะได้ ช่วยเหลือครู เพื่อกลับไปปฏิบัติงานแล้ว จากการสังเกตและสัมภาษณ์ของผู้วิจัย พบว่าโรงเรียนที่มีผู้บริหาร เข้าร่วมในการฝึกอบรมคณะครูจะมีความตื่นตัวในการ ทำงานภายหลังจากการฝึกอบรมมากขึ้น เป็นผลมาจากแรงจูงใจในการทำงาน อย่างหนึ่ง อีกทั้งผู้บริหารจะได้ เข้าใจถึงลักษณะการจัดกิจกรรมในห้องเรียนของ ครูซึ่ง เป็นการลดปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างครูและผู้บริหาร

4. ครูควร จะนำเทคนิค ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้จัดกิจกรรมการ เรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพราะจากการสัมภาษณ์นักเรียนของครูที่ผ่านการ ฝึกอบรมไปในระยะเวลาที่ไม่นานนัก นักเรียน มีความคิดเห็นว่าภายหลังจากที่ครู กลับมาจากการฝึกอบรมใหม่ๆ นักเรียนมีความสนุกสนานในการ เรียนมากแต่ใน ระยะหลังๆครู เร่งรัดสอนแต่เนื้อหาวิชา ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย

ขอเสนอแนะสำหรับสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู

ควรจะมีหลักสูตรให้นักเรียนฝึกหัดครูได้เรียนรู้ เทคนิคการสอนสอดแทรก จริยธรรมในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆเพราะ" ...การสอนจริยศึกษาในหลักสูตรใหม่ ให้ได้ผลนั้น ครูทุกคนเป็นผู้สอน..." (อ่ำโพ สุจริตกุล 2527 : 12) ดังนั้นจึง ควรที่จะปลูกฝังใ้หนูที่กำลังจะ เป็นครูทุกคนใ้มีบทบาทในการปลูกฝังจริยธรรมให้ แก่เด็กในวัยประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะมีการติดตามผลผู้ผ่านการฝึกอบรมรุ่นต่อไปอีกโดยกำหนดระยะเวลา ในปีการศึกษาใด ปีการศึกษาหนึ่ง เท่านั้น
2. ควรจะมีการศึกษา เปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานของรัฐ และเอกชน ว่าลักษณะการนำไปใช้ในช่วง เวลาที่ผ่านการฝึกอบรมไปในระยะใกล้เคียงกันว่า ผลแตกต่างกันหรือไม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย